

INTERVIU | Musca (ASFOR): Taierile ilegale de paduri ar fi reduse si mai mult daca s-ar monta camere video

Noul sistem de monitorizare a lemnului SUMAL va îmbunătăti activitatea în acest sector si va reduce taierile ilegale, însă transparenta ar crește si mai mult daca s-ar adauga un sistem de monitorizare video a celor trei rute principale de circulatie a lemnului, a declarat Ciprian Musca, presedintele Asociatiei Forestierilor din România, într-un interviu acordat AGERPRES.

Musca a precizat ca în fiecare an statisticile oficiale arata ca se taie ilegal în România 250.000 - 300.000 de metri cubi, însă, neoficial, cantitatea este mult mai mare.

Totodata, ASFOR are în plan derularea unui proiect prin care toate produsele din lemn provenit din padurile tarii sa fie marcate ca fiind lemn românesc, aceasta deoarece România este singura tara din Europa unde padurile mai sunt naturale, iar lemnul este de foarte buna calitate.

De asemenea, în parteneriat cu Ordinul Arhitecților, ASFOR urmărește schimbarea legislatiei din domeniul constructiilor, astfel încât sa fie permisa ridicarea unor cladiri înalte din lemn.

AGERPRES: Sa începem cu o întrebare pe care multa lume o are: cât lemn se taie ilegal în România?

Ciprian Musca: Anual, structurile din cadrul ocoalelor silvice, din cadrul Garzilor Forestiere, din Politia Româna si din Jandarmeria Româna raporteaza un volum de lemn taiat ilegal undeva la 250.000 - 300.000 de metri cubi. Acestea sunt volumele de lemn taiate ilegal care sunt raportate oficial si constatate oficial de catre institutiile abilitate ale statului român.

Și neoficial?

Neoficial, depinde ce înțelegem prin taieri ilegale. Legislatia din România este atât de complexa încât simplul fapt ca dumneavoastra mergeti în gradina si taiati un salcâm este o taiere ilegala. Noi, ca sa reusim sa înțelegem ce înseamna legal sau ilegal, trebuie sa ne uitam cu atentie la legislatie. Simplul fapt ca ti-ai igienizat pasunea fara un act de punere în valoare este ilegal, chiar daca este proprietatea ta.

Și este normal asa?

Nu este normal, pentru ca, daca ne uitam strict la structura de proprietate în România, 50% din padurile din România sunt în proprietate privata. Avem aproape un milion de proprietari si aproape un milion de proprietati mici. Daca ne uitam la aceste mici proprietati, fiecare om își ia lemn din padure si de multe ori își ia fara forme legale. Vom constata ca, în fiecare an, pleaca din aceste mici proprietati cam un milion de metri cubi de lemn care merg în special pentru foc.

Și mai avem problemele clasice cu acele taieri ilegale care apar în fond forestier, facute fie de personal silvic, fie de companii împreuna cu personalul silvic. Este un fenomen pe care nu îl putem nega, dar trebuie sa vedem dimensiunea lui reala.

Ce se întâmpla în alte tari care au paduri?

Sa ne întoarcem înapoi la partea de proprietate privata. În general, proprietarii au o serie de obligatii în ceea ce

privește menținerea pădurii. În România, chiar dacă ești proprietar, statul impune un set de reguli: cât ai voie să recoltezi și când, ești obligat la administrarea pădurii, ceea ce nu este în toate statele. Și atunci toate aceste obligații te duc la ideea că nu este atât de rentabil să fii proprietar de pădure.

În ceea ce privește pădurile statului, în Europa lucrurile sunt un pic mai stricte, iar în România mai apar sincope în administrare.

Ce putem face să îmbunătățim lucrurile?

În primul rând, este o problemă de imagine. Dacă o să luăm revista presei pe această parte de silvicultură, din 10 stiri, 9 sunt despre tăieri ilegale. Dacă le luăm pe cele 9 și le disecăm, vedem așa: marea majoritate sunt comunicate de presa ale Poliției Române, unde la un control la trecerea de pietoni am depistat 2 metri cubi tăiați ilegal sau zece de metri cubi tăiați ilegal și, când te uiti mai bine, sunt 57 de metri cubi. Se induce ideea cât de mult se taie ilegal în România.

Asadar, trebuie să lucrăm foarte mult la această parte de imagine. Iar statul să-și ia în serios rolul de control și să dea amenzi unde e cazul, iar cei care au gresit să nu mai lucreze în sector.

Noi, la Asociația Forestierilor, avem această comisie de atestare, prin care oferim drept de practică operatorilor economici care fac exploatare forestieră și retragem atestatele acolo unde vine un raport de tăieri ilegale de la Garda Forestieră. Noi aplicăm sancțiuni operatorilor economici și trei ani de zile nu mai intra în pădure. Deci dacă toate instituțiile statului fac curățenie, nu vom mai avea astfel de probleme.

Ce spuneti de noul sistem de urmarire a lemnului, SUMAL?

Este un subiect la zi pentru că are termen de implementare 30 ianuarie, deci practic de la 1 februarie vom folosi noul SUMAL. Noi, ca asociație, ne-am implicat în sensul că am lucrat cu cei de la minister și cu cei de la STS într-un grup de lucru pentru testarea și transmiterea de feedback pe soft. Chiar joia trecută am avut o zi de testare a sistemului.

Așa cum am transmis oficial ministerului și vom transmite în continuare oficial, ne dorim acest sistem, este un sistem care va ușura munca operatorilor economici, va ordona activitatea noastră și, de asemenea, va oferi o transparență mai mare.

Ce efecte credeti ca va avea implementarea noului sistem?

Sistemul Wood Tracking implementat anterior, în 2016, a redus cu 30% tăierile ilegale, iar noul sistem va mai adăuga câteva procente.

În schimb, ceea ce ne dorim noi este că, începând cu 1 februarie, să trecem etapizat de la un sistem la altul, să avem o perioadă macar de 60 de zile de învățare. Pentru că la nivelul României sunt în jur de 4.200 de operatori economici în acest sector și 600 de ocoale silvice. Este vorba de circa 10.000 de oameni, care vor trebui să învețe să folosească acest sistem, mult diferit față de ceea ce foloseam noi acum.

O firmă de exploatare se află în capatul văii. Până aude cel din capatul văii că a apărut noul SUMAL, s-ar putea să mai treacă vreo lună. Noi avem și marele dezavantaj că oamenii nu sunt foarte receptivi. Ca să ajungă o informație la ei, trebuie să faci sedință, altfel nu ai nicio șansă.

Spre exemplu, în 2016, când s-a implementat sistemul Wood Tracking pe dispozitiv mobil, a durat și trei luni până au aflat toți de el, deci încă erau unii care efectiv nu auziseră că s-a schimbat sistemul. Așa și acum, este nevoie de

30-60 de zile în care să folosim sistemul și să-l învățăm, să facem sedințe în care efectiv să arătăm pe ce buton să apăsăm și unde să facă fotografie. Asadar, recomandarea noastră este să avem o intrare etapizată de la un sistem la altul. Adică să continuăm pe sistemul unu ce am început acolo și ce începem noi să începem pe noul sistem.

Acum vedem dacă și sistemul este pregătit, pentru că avem exemplul sistemului de la vaccinare. În primele luni, până trece de stresul utilizării, mai pica, mai cade. Problema este că, dacă la noi acest sistem cade într-o zi, practic blochezi niste milioane de euro și practic nu ne permitem lucrul acesta. De asta credem noi că este nevoie să treacă o perioadă de testare atentă pentru a reuși să ne asigurăm că într-adevăr funcționează cum trebuie.

Ce este de fapt, o aplicație?

Da, este o aplicație în care ce putem face noi este să adăugăm un avis, vedem avizele proprii, preluăm un avis. În momentul în care începem un transport, apăsăm adăugare avis, completăm toată lista, ajungem la final, avizul are coordonate, are cantități, avem volume, iar pe toată durata transportului telefonul trebuie să stea pornit și ia urma transportului. Noi putem vedea: a plecat din depozitul A până în depozitul B, pe unde a mers, din pădure în depozitul B, deci putem corela dacă lemnul care a ajuns în depozitul B provine din pădure sau din depozitul A.

Ce aduce în plus față de sistemul care era până acum?

Sistemul care era până acum a fost un appendice al unui sistem din 2008. În 2016 s-a creat acel sistem care nu făcea altceva decât să țină o evidență electronică a ceea ce oricum ținea și sistemul din 2008. Deci eu în 2008 doar raportam transporturile, iar în 2016 am obținut codul unic. Problema este că sistemul din 2016 dădea mari erori și chiar erau situații hilare cu lemn din România care apărea în Statele Unite, Canada sau am mai avut o situație amuzantă când, în cazul unui operator economic, toate codurile erau din mijlocul Dunării și venise poliția la el.

Problema era că toată această situație aberantă era sancționată cu amendă și confiscarea materialului lemnos și apărea în statistica privind tăierile ilegale, unde la 40.000 de metri cubi proveneau din confiscări ca urmare a erorilor de localizare a dispozitivului.

Asadar, față de sistemul vechi, sistemul nou nu mai are aceste erori, închide complet sistemul. Sistemul nou pleacă din pădure, de unde s-a făcut marcarea, până în depozit. Sistemul vechi nu pleca de la pădure, doar urmărea ce era în depozit. Acum avem fluxul complet, plus având dispozitivul pe mijlocul de transport, vezi și traseul lemnului.

Este un sistem de trasabilitate complet, unic în Europa și în lume. Nu mai există niciun stat în lume care să aibă acest sistem de trasabilitate complet.

Ce ar mai trebui făcut în plus, totuși?

Ar trebui adăugat la acest sistem un sistem de monitorizare video a principalelor puncte de circulație a lemnului la ieșirea din pădure și pe nodurile principale. Pentru că sunt trei drumuri pe care circula aproape un milion de metri cubi, aproape tot lemnul. Montând un sistem de supraveghere video cu camere, tu supraveghezi un milion de metri cu trei camere.

Sistemul SUMAL, dublat cu un sistem de camere video, dublat cu un sistem de măsurare electronică a lemnului, pentru că noi acum măsurăm piesa cu piesa cu clupa. Sunt sisteme electronice care, prin fotografiere, oferă volumul. Plus un program la pădure. Noi am solicitat acest lucru și sunt ocoale private care interzic încărcarea lemnului pe timp de noapte în pădure. Toate acestea, dacă ar fi corelate, este clar că ar aduce mai multă liniște în sectorul silvic.

Care sunt cele trei drumuri unde circula cel mai mult lemnul?

În Suceava, Mures si Caras, acestea sunt principalele judete care concentreaza cea mai mare activitate de exploatare si de prelucrare a lemnului. Iar, ca potentă financiara, Suceava, Neamt si Bacau sunt judetele care concentreaza cele mai mari valori de lemn. Pentru ca, de exemplu Caras este un judet cu volum foarte mare de lemn, dar foarte greu accesibil si cu o valoare mai mica.

Monitorizarea acestor zone ar scadea foarte mult cantitatea de lemn ilegal pus pe piata, ar creste transparenta. De multe ori, activitatea unor cetateni care pentru a se promova pe Facebook sau își strâng capital electoral si-au facut un obicei de a reclama transporturi ilegale poate fi combatuta cu înregistrările video.

Care sunt proiectele ASFOR?

Un proiect vizeaza formarea profesionala si acreditarea ASFOR ca formator profesional în meseriile noastre de baza: drujbist, fasonator mecanic, pentru ca noi avem o foarte mare problema cu calificarea oamenilor pe aceste meserii foarte grele si foarte periculoase. Acesta este unul dintre proiectele pe care le demaram în continuare si suntem în procedura de acreditare.

Al doilea proiect al nostru este numit Lemn românesc, este un proiect de promovare a produselor din lemn obtinute în fabrici si ateliere, tot ceea ce înseamna parte de mobilier, elemente, instrumente muzicale, tot ce producem din lemn provenit din padurile României.

Scopul proiectului este sa promovam produsele din lemn românesc pe pietele externe, atât în UE, cât si pe pietele din zona tarilor arabe, unde noi suntem un furnizor foarte important, atât în zona de constructii, cât si în cea a producatorilor de mobilier.

Avem toate atuurile, pentru ca lemnul românesc este de foarte buna calitate. Padurile românești sunt singurele paduri din Europa care au fost gospodarite de sute de ani într-un sistem natural. De exemplu, noi, acum, la Comisia Europeana, discutăm ce înseamna padurea naturala si vine Finlanda si spune ca padurile de acolo sunt toate naturale. Dar vârsta padurilor din Finlanda este undeva la 60 de ani, deci este clar ca toate sunt artificiale. În schimb, sistemul românesc de silvicultura este unul bazat pe promovarea regenerarii naturale.

Noi împadurim poate 5% din suprafata împadurita într-un an, o regenerăm plantând artificial. Restul, tot, lasăm padurea sa se regenereze natural. Noi suntem cei mai apropiati de conceptul european privind padurile naturale si avem lemn provenit din paduri naturale. Acesta este un atu pentru noi, ca tara, dar exista si multe presiuni, pentru ca, fiind ultima tara din lume care are paduri naturale, toata lumea vrea sa le conserve.

Însa nimeni nu înțelege ca noi am ajuns la aceste arborete tocmai făcând lucrari în ele, nu conservându-le. Dacă le-am fi conservat probabil nu le aveam. Deci modul în care noi facem exploatarea padurilor este un mod sanatos care permite sa avem, pe de o parte, atât arboretele în vârsta - noi facem recoltarea unor arbori între 120 si 160 de ani. Fagul pe care îl folosim în industrie are între 140 si 160 de ani, stejarul la fel, 120 - 150 de ani. Deci, practic, lemnul atunci ajunge la valoarea lui maxima. Noi toate arboretele noastre le conducem până la vârste înalte, tocmai pentru a avea lemn de calitate.

Deci dacă respectăm toată legislatia si toată filozofia noastră de administrare a padurilor, vom avea tot timpul aceste paduri frumoase, naturale, numai ca într-o ordine. Din padurea ajunsa la maturitate, în momentul în care a început declinul, recoltăm lemnul si încontinuu vom avea atât paduri tinere, cât si paduri bătrâne.

Care este cel mai bătrân copac din România?

E greu de spus.

Cea mai batrâna padure.

Sunt padurile Șincii, codrii seculari de la Slatioara si tot ce este în regiunea Caras, unde sunt paduri foarte batrâne.

Cât de vechi sunt?

Mai vechi de 300 de ani sa stiti ca nu avem. Doar elemente rare. Și va spun si de ce. Noi, în România, suntem la al zecelea ciclu de amenajare, ceea ce înseamna ca avem planuri de amenajare de 100 de ani. Unul dintre principiile de baza ale amenajamentului silvic este ca toate suprafetele de padure ale amenajamentului trebuie parcurse cu lucrari, taieri. Am avut perioada de comunism, când nu a scapat nicio parcela în care sa nu se fi facut lucrari. Doar cele în care se ajunge foarte greu sau este imposibil de ajuns. Deci practic noi, la ora actuala, avem doar niste elemente de arboret scapate, în rest toata România au fost parcurse cu lucrari.

Asadar, avem arborete în diverse faze: de la un an pâna la 150, 180, 200, maximum 300 de ani. Și elemente rare sunt si la 500.

La ce este folosit lemnul românesc? Pentru ca ati spun ca este foarte bun.

Partea de rasinoase în special pentru constructii, case si elemente pentru case, iar parte de foioase - fag, stejar, paltin - în special în mobila. La stejar mai avem si putini producatori care produc elemente pentru ambarcatiuni.

Care este tendinta la nivel mondial în constructii?

De la caramida, ciment, beton, otel, tendinta este sa ne orientam din ce în ce mai mult spre lemn. La nivel european deja exista elemente de legislatie, sunt tari care vin si pun conditia ca tot ce înseamna constructii publice pâna în patru etaje sa fie din lemn, ca 10-20-30% dintr-o constructie cu destinatie publica sa fie din lemn, ceea ce înseamna ca Europa începe sa dea o importanta din ce în ce mai mare lemnului.

Noi, aici, în România, vom avea o problema, pentru ca avem povestea celor trei purcelusi: casa din paie, casa din lemn si cea din caramida. Am crescut cu aceasta poveste si stim ca cea din caramida e cea mai buna.

Și cum putem schimba povestea?

În primul rând trebuie sa schimbam legislatia. În România, nu este permisa constructia caselor din lemn mai mari de doua etaje plus mansarda. Vom avea discutii cu Ordin Arhitecților sa lucrăm la partea de legislatie sa permitem cladiri mai înalte din lemn, dupa care va trebui sa convingem oamenii ca constructiile din lemn sunt mult mai sanatoase, mai fiabile, mai eficiente economic.

Sunt mai scumpe?

Depinde de gradul de eficienta economica. Daca vrei sa ajungi la o casa pasiva din lemn, e scumpa.

Ce alte proiecte aveti?

Noi, ca asociatie, ne-am asumat în 2020 un program de viziune în ceea ce priveste dezvoltarea sectorului forestier si a silviculturii în general în România. Am analizat toate punctele tari, toate punctele slabe si, pentru ca nu avem o strategie forestiera aprobata la nivelul României, am zis ca ne asumam un document de strategie care sa contina o viziune asupra unei strategii.

Am creat România verde în 10 pași, adică am pus pe hârtie 10 pași prin care România poate să ajungă la o economie verde, circulară, unde lemnul să fie un element principal de repornire a motoarelor economiei. Dar, în același timp, să ne asigurăm că vom crește suprafața de pădure, că avem păduri naturale și păduri virgine și toate pădurile pe care și le dorește Europa și noi. Gândiți-vă că codrii de la Slatioara au fost declarate păduri naturale în anul 1908. România era printre primele țări din Europa care declara o suprafață de pădure ca fiind pădure naturale. Am fost pionieri în acest domeniu, iar acum, să ajungem să fim criticați noi, care suntem singurii care le mai avem, e un pic hilar.

Ca propuneri, vorbim de înființarea unui Consiliu Național al Pădurilor, proiecte de creare a acelor păduri cu valoare deosebită în protecția cursurilor de apă. Se zice că petrolul viitorului va fi apă, dar pentru a avea o sursă sanatoasă, trebuie să o protejezi cu aceste păduri-galerii. La fel perdelele forestiere de-a lungul drumurilor, în parteneriat cu cei din agricultură.